

Innst. S. nr. 43

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra sosialkomiteen

Dokument nr. 8:110 (2001-2002)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Olsen og Britt Hildeng om endringer i folketrygdens regler om sykepenger for langtidssykmeldte

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere å endre regelverket og praksis knyttet til folketrygdloven § 8-12 slik at antall sykepengedager kan forlenges på visse vilkår."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at mange pasientgrupper før utredning og behandling er slutført har vært sykmeldt mer enn sykmeldingsperioden etter folketrygdloven.

Forslagsstillerne mener at dersom det er mulig å stadfeste hvor lang tid den sykmeldte vil være borte fra arbeidet, og dersom prognosen for pasientens funksjonsevne etter fullført behandling skulle tilsi at vedkommende kan gjenoppta sitt tidligere arbeid, er det lite hensiktsmessig å belaste attføringsapparatet kun for å beregne ytelser etter andre regler. Det framholdes også at det er en tilleggsbelastning, i en intensiv behandlingsfase å måtte forholde seg til søknader om nye økonomiske ytelser og få en helt endret økonomisk situasjon.

Det pekes videre på at i de tilfeller der det som gjenstår av behandling, bare er smertelindring før død, er det vanskelig å måtte innstille seg og familie på en ny økonomisk situasjon. Forslagsstillerne mener at det i slike tilfeller ville være en lettelse for pasient og pårørende å slippe å søke uføretrygd for kort tid, og at det vil være både skånsomt og rasjonelt å utvide sykepengeperioden for en fastsatt tidsperiode.

Forslagsstillerne mener det er ønskelig med et regelverk som er mer fleksibelt i forhold til den enkeltes sykdoms- og behandlingsforløp.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, frå Høgre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk Nørve, frå Framstegspartiet, leiaren John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, frå Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Mølvik, frå Kristeleg Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Magne Aarøen, og frå Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, syner til Dokument nr. 8:110 (2001-2002) frå stortingsrepresentantane Gunn Olsen og Britt Hildeng om endringar i folketrygda sine reglar om sjukepengar for langtidssjukmelde.

Komiteen vil innleiingsvis peike på at Noreg har ei god sjukepengeordning samanlikna med andre land. Sjukmelde har rett til sjukepengar i opp til eitt år. Etter dette vil den sjukmelde verte vurdert i høve til rehabiliteringspengar, attføringspengar eller uføretrygd.

Komiteen sitt fleirtal, medlemene frå Høgre, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristeleg Folkeparti, pekar på at dei føreslegne kriteria om ei sikker fastsetjing av avslutningstidspunktet og at pasienten ikkje skal kunne påverke raskare gjennomføring av undersøking eller behandling, er skjønsmessige kriterium som vil vere svært vanskeleg å praktisere/administrere. Fleirtalet syner til at dette vil måtte føre til forskjellshandsaming, spesielt i høve til meir samansette og psykiske lidningar.

Fleirtalet syner til at det er knytt store kostnader til eit slikt framlegg. Dersom framlegget om forlenging

berre skal gjelde personar med kreftdiagnose, vil meir-kostnadene liggje i intervallet 24 mill. kroner til 97 mill. kroner, (jf. brev frå sosialministeren datert 24. oktober 2002 til sosialkomiteen) avhengig av kor langvarig behandlingssopplegget vil verte. Ei forlenging av sjukepengeperioden til alle som vert omfatta av forslaget, vil føre med seg vesentleg høgare utgifter.

Flertallet vil streke under at det er utarbeidd særskilde sakshandsamingsrutinar for å gjere overgangen frå sjukepengar til uførepensjon lettare for døyande. Overgangen frå den eine ytinga til den andre skal skje så smidig som mogleg utan store påkjenningar for den sjuke.

Flertallet gjer følgjande framlegg:

"Dokument nr. 8:110 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Olsen og Britt Hildeng om endringer i folketrygdens regler om sykepengar for langtidssykmeldte – vert å leggje ved protokollen."

Flertallet er enig at det må tilstrebess en forenklet saksbehandling når årsaken til sykemeldingen er en så alvorlig sykdom at vedkommende åpenbart ikke vil kunne vende tilbake til sitt arbeid, og åpenbart heller ikke vil kunne ta annet, tilpasset arbeid.

Når det gjelder størrelsen på ytelsen, er imidlertid komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti uenig med forslagsstillerne i at det vil være rimelig å differensiere denne ut fra sykdommens alvorlighetsgrad. For det første vil en slik differensiering være prisgitt et medisinsk skjønn der grenseoppgangene vil være vanskelige å trekke, og der det fort vil oppstå ulik praksis både ved det enkelte trygdekontor og i tolkningen av alvorlighetsgraden mellom ulikt helsepersonell. Disse medlemmer mener dessuten at et inntektstap vil kunne gi de samme alvorlige virkninger for den syke og dens pårørende selv om sykdommen i seg selv ikke behøver å være svært alvorlig, og selv om sykdommen på sikt kan gi utsikt til bedring. En differensiering ut fra alvorlighetsgrad framstår derfor for disse medlemmer som lite logisk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at det muligens i noen tilfeller kunne være en fordel å kunne bruke en utvidet sykemelding i stedet for de ordninger som i dag praktiseres, for de som ville kommet i denne kategorien, men samtidig vil en ordning av denne typen åpne for en rekke nye problemstillinger. Flertallet vil blant annet påpeke at det allerede i dag virker som om det er en litt for lav terskel blant en del leger til å skrive ut sykemeldinger, og slik flertallet ser det, så kan den type endringer som forslagsstillerne legger opp til, føre til en enda mer liberal praksis blant leger når det gjelder sykemeldinger. Det er viktig, slik flertallet ser det, at det i de tilfeller der det blir gitt sykemeldinger, alltid må foreligge et incitament til å føre pasienten raskest mulig tilbake til jobb. Slik flertallet ser det, vil en

utvidet adgang til sykemelding kunne føre til at både leger og pasienter mister dette incitamentet til å oppnå resultater innen de frister som er satt.

Flertallet vil videre peke på at en del av de pasientene som den foreslåtte endringen vil omfatte, må antas i en del tilfeller også å ligge i grenseland mellom det å komme tilbake i sin gamle jobb kontra det å måtte trenge tilrettelagt arbeidsplass, attføring eller bli uførepensjonist. På denne bakgrunn finner flertallet det naturlig at en del av denne typen problemstillinger som forslagsstillerne reiser, i noen grad hører hjemme i komiteens behandling av Ot.prp. nr. 102 (2001-2002) om tidsbegrenset uførestønad, som komiteen skal behandle våren 2003.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at selv om vi har en god velferdslovgivning i forbindelse med sykdom og rehabilitering, er det vanskelige overgangssituasjoner som ikke fanges opp av dagens regelverk, og som gjør at syke mennesker får unødvendige økonomiske ekstrabelastninger i tillegg til de belastningene sykdommen utgjør.

Disse medlemmer viser til at slike belastninger kan skyldes manglende kapasitet i helsevesenet, og at mange pasientgrupper kan ha vært sykmeldt mer enn sykdomsperioden i folketrygdloven § 8-12 før utredning og behandling er sluttført.

Disse medlemmer viser til at det i tillegg til den økonomiske og psykiske belastning det vil være å miste sykepengar, ikke er særlig meningsfylt å skulle belaste attføringsapparatet med beregning av andre ytelseser når en med en stor grad av sikkerhet kan stadfeste hvor lang tid den sykmeldte vil være borte fra arbeidet.

Disse medlemmer viser til de kriteriene som foreslås lagt til grunn for at antall sykepengedager kan forlenges på visse vilkår.

Disse medlemmer viser at trygde- og sosiallovgivningen er full av skjønnsbestemmelser, og at skjønsmessige avveininger foretas i situasjoner som er spesielle, og der hvor individuelle vurderinger er nødvendige for å ivareta intensjonene om den enkelte borgers velferdsrettigheter.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre regelverket og praksis knyttet til folketrygdloven § 8-12 slik at antall sykepengedager kan forlenges på visse vilkår."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil framheve at de generelle trygdemessige rettigheter til befolkningen ved sykdom må være såpass gunstige at de økonomiske ringvirkninger av sykdommen ikke blir for dramatiske. Når den syke eller dens familie har betydelige tilleggskostnader som følge av sykdommen, bør særskilte ordninger bidra til å dekke disse merkostnadene. Slike ordninger vil eksempelvis være tilståelse av grunn- og/eller hjelpestønad, tilståelse av pleiepengar til pårørende som

bidrar i stellet av den syke, og rett til særfradrag. Disse medlemmer mener at gjennom slike hjelpeordninger vil forslagsstillernes intensjon kunne ivaretas på en bedre måte enn ved at lengden på sykepengeutbetalingen differensieres ut fra sykdommens alvorlighetsgrad.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen endre regelverket og praksis knyttet til folketrygdloven § 8-12 slik at antall sykepengedager kan forlenges på visse vilkår.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står framføre, og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument nr. 8:110 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Olsen og Britt Hildeng om endringer i folketrygdens regler om sykepenger for langtidssykmeldte – vert å leggje ved protokollen.

Oslo, i sosialkomiteen, den 21. november 2002

John I. Alvheim
leder

Magne Aarøen
ordfører

Åse Gunhild Woie Duesund
sekretær